

KAZALO VSEBINE

Spremna beseda (dr. Anton Štrukelj)	5
Seznam uporabljenih kratic in okrajšav	10
1. UVOD	27
2. ŽIVLJENJE, DELO IN POMEN ANTONA STRLETA ZA TEOLOGIJO NA SLOVENSKEM.....	30
2.1 Rojstvo, leta odraščanja in izobraževanja	30
2.2 Leta preizkušenj in pastoralnega delovanja ter profesura	31
2.3 Strle kot profesor in dejaven znanstvenik	32
2.4 Veličina in pomen prof. Strleta	34
2.5 Sklep	36
3. PROF. ANTON STRLE IN NJEGOV ODNOS DO TEOLOŠKE ANTROPOLOGIJE.....	37
3.1 Teološka antropologija v očeh prof. Strleta	37
3.1.1 Pet Strletovih vidikov teološke antropologije	38
3.1.2 Pojemovanje teološke antropologije pri tujih teologih	40
3.2 Prof. Strle in problematika teološke antropologije	40
3.3 Razmerja med teološko antropologijo in drugimi vedami	43
3.3.1 Teološka antropologija in kristologija	43
3.3.2 Teološka antropologija in protologija	44
3.3.3 Teološka antropologija, znanost in filozofija	45
3.4 Cerkveni dokumenti o teološki antropologiji	46
3.5 Sklep	47
4. STRLETOV POGLED NA NAUK O STVARJENJU.....	49
4.1 Strletov nauk o stvarjenju	49
4.1.1 Stara zaveza in oblikovanje vere v Stvarnika	49
4.1.2 Nova zaveza in vera v Stvarnika	51
4.1.3 Vera v Boga Stvarnika v prvih obrazcih veroizpovedi in rimski liturgiji	54
4.1.4 Vera v stvarjenje, cerkveni očetje in grška filozofija	54

4.1.5	Vera v stvarjenje in teologija v obdobju sholastične teologije	55
4.1.6	Vera v stvarjenje, teologija v novejšem času in 1. vatikanski koncil	56
4.2	Strletova sistematična obravnava nauka o stvarjenju	57
4.2.1	Strle o stvarjenju z besedo – creatio per verbum	58
4.2.2	Kristološki in trinitarični vidik stvarjenja pri prof. Strletu	59
4.2.3	Strle o svobodnosti stvarjenja	60
4.2.4	Strle o stvarjenju iz nič in o časovnem začetku sveta	62
4.2.5	Strle o Božji previdnosti in Božjem ohranjanju sveta ter o »concursus divinus«	65
4.2.5.1	Vprašanje o Božji previdnosti	65
4.2.5.2	Ohranjanje sveta ali »conservatio mundi«	66
4.2.5.3	O Božjem sodelovanju s stvarmi – concursus divinus	66
4.2.6	Prof. Strle o evoluciji	67
4.2.7	Strle o Chardinovi kristogenezi in kozmogenezi	68
4.2.7.1	Strle o cilju stvarjenja in stvarstva	70
4.2.7.2	Strle o eksemplarizmu in Božji slavi	70
4.2.7.3	Pogled sv. Ireneja na cilj in smisel stvarjenja, stvarstva	73
4.2.7.4	Strle v dialogu z Josipom Vidmarjem in laiški pisci o stvarjenju	75
4.3	Teologi o veri v Stvarnika in o stvarjenju	81
4.3.1	Joseph Ratzinger o stvarjenju in o veri v Stvarnika	81
4.3.1.1	J. Ratzinger o evoluciji	83
4.3.2	Siegfried Wiedenhofer o veri v stvarjenje in o evoluciji	84
4.3.3	Luis Ladaria o veri v stvarjenje	85
4.3.3.1	Ladaria o svobodnosti in namenu stvarjenja ter stvarjenju iz nič	85
4.3.3.2	Ladaria o časovnem začetku sveta in o »creatio continua«	86
4.4	Nauk Cerkve in koncili o stvarjenju	87
4.4.1	Strletovo poznavanje različnih koncilov in pokrajinskih zborov o stvarjenju	87
4.4.2	Strle in 2. vatikanski koncil o stvarjenju	89
4.5	Sklep	90

5.	STRLETOV POGLED NA ČLOVEKA	
5.1	Strle in človek kot Božja podoba v Svetem pismu	
5.1.1	Strle o razvoju Božje podobe pri cerkvenih očetih	
5.1.2	Strle o Božji podobi pri sv. Tomažu	
5.1.3	Strle o današnjih vidikih Božje podobe	
5.1.3.1	Drugi vatikanski koncil	
5.1.3.2	Ekumenska perspektiva Božje podobe	
5.1.3.3	O Božji podobi in sekularizaciji	
5.1.3.4	Božja podoba in personalizem	
5.2	Strle in Božja podoba kot duhovno-telesni subjekt	
5.2.1	Svetopisemski pogled	
5.2.2	Strle o človekovi sestavljenosti pri cerkvenih očetih	
5.2.2.1	Nauk sv. Tomaža	
5.2.2.2	Strle o telesu in odrešenju	
5.2.2.3	Strle o neumrljivosti duše	
5.2.2.4	Strle o Moltmannovem gledanju na človeka	
5.2.2.5	Strle o vstajenju v smrti	
5.2.2.6	Strle o vstajenju takoj po smrti	
5.2.2.7	Nauk cerkvenega učiteljstva	
5.2.2.8	Strle o enovitosti človeka v današnji teologiji	
5.3	Strle in Božja podoba kot družbeni subjekt	
5.3.1	Strle o človekovi družbenosti v luči razodetja	
5.3.1.1	Skupnost moža in žene ter družina	
5.3.1.2	Božje ljudstvo Izrael in drugi narodi	
5.3.1.3	Odnos kristjanov do skupnosti	
5.3.2	Človek kot družbeni subjekt v mišljenju Cerkve	
5.3.2.1	Pri cerkvenih očetih in sv. Tomažu	
5.3.2.2	Strle o novodobnem socialnem nauku papežev in 2. vatikanskega koncila	
5.3.3	Strle o skupnosti v antropološki perspektivi	
5.3.3.1	Strle o človekovi družbenosti v luči stvarjenja človeka kot Božje podobe	
5.4	Strle o izvoru človeškega življenja	
5.4.1	Strle o človekovem izvoru	

5.4.1.1	Strle o izvoru človeške osebe	119
5.4.1.2	Strle o monogenizmu	120
5.5	Strle o koncu in dovršitvi človeškega življenja	121
5.5.1	Strle o smrti kot koncu in začetku	121
5.5.2	Strle o dogmatičnem razvoju	122
5.6	Strle o koncu in dovršitvi zgodovine človeštva	124
5.6.1	Strle o poslednji dovršitvi človeške zgodovine	124
5.6.2	Strle o oznanjevanju cerkvenih očetov	124
5.6.3	Strle v dialogu z Božidarjem Borkom in laiški pisci o človeku	126
5.7	Teologi in nauk o človeku	129
5.7.1	Joseph Ratzinger o človeku, duši in osebi	129
5.7.1.1	Ratzinger o smrti in neumrljivosti	131
5.7.1.2	Ratzinger o vstajenju mrtvih	133
5.7.2	Karl Rahner o človeku in zakonu	134
5.7.2.1	Rahner o smrti in vstajenju telesa	135
5.7.3	Luis Ladaria o človeku	136
5.7.3.1	Ladaria o človeku v izročilu in učenju Cerkve	137
5.7.3.2	Ladaria o človeku kot Božji podobi in družbenem bitju	139
5.7.3.3	Ladaria o izvoru človeka in vprašanju poligenizma	140
5.8	Nauk Cerkve in koncili o človeku	141
5.8.1	Strle in pojmovanje človeka v luči nauka koncilov	141
5.8.2	Strle in 2. vatikanski cerkveni zbor o človeku, občestvenosti in zakonu	144
5.8.3	Mednarodna teološka komisija o človekovi osebi kot Božji podobi	145
5.8.3.1	Mednarodna teološka komisija o Božji podobi kot osebah v občestvu	147
5.8.4	Sklep	148
6.	STRLETOVO RAZUMEVANJE IZVIRNEGA GREHA	156
6.1	Strle o človekovem grešnem stanju na splošno	156

6.1.1	Strle o smrti, poželjivosti in neizbežnosti greha	157
6.1.2	Strle o neizbežnosti greha	158
6.1.3	Strle o izvoru zla v luči Svetega pisma	158
6.1.4	Strle o dogmatičnem razvoju izvirnega greha	159
6.1.5	Strle o grehu sveta in prvem grehu	160
6.2	Strle o pomislekih zoper izvirni greh	162
6.2.1	Verski nauk o izvirnem grehu in oddaljitve od tega nauka	162
6.2.2	Izvirni greh v hierarhiji verskih resnic	166
6.3	Strle o izvirnem grehu in poligenizmu	167
6.3.1	Poligenizem in nauk Svetega pisma o izvirnem grehu	168
6.3.2	Strle o odnosu cerkvenega učiteljstva do poligenizma	168
6.3.3	Glavni pogoj za umevanje izvirnega greha, tudi v primeru poligenizma	169
6.4	Strle in eksistencialni pomen izvirnega greha	170
6.4.1	Strle in smisel človeškega življenja v luči izvirnega greha	170
6.4.2	Strle o izvirnem grehu in nravno-duhovnem življenju	171
6.4.3	Pomen dejstva izvirnega greha za vzgojo in samovzgojo	172
6.5	Strle in stanje teologije o izvirnem grehu v l. 1992	173
6.5.1	Strle o prvotnem stanju	174
6.5.2	Strle o padcu v greh	175
6.5.3	Strle o izvirnem grehu	176
6.5.4	Strle sistematično o izvirnem grehu	178
6.5.5	Strle v dialogu z laiški pisci o izvirnem grehu v Družini in Oznanilu	180
6.6	Strle o zveličanju nekrščenih otrok	187
6.6.1	Strle o nauku tridentinskega koncila	189
6.6.2	Strle o problematiki zveličanja umrlih nekrščenih otrok	189
6.7	Strle in H. U. von Balthasar o upanju na zveličanje vseh ljudi	192
6.7.1	Mednarodna teološka komisija o upanju na zveličanje umrlih nekrščenih otrok	194
6.8	Teologi in nauk o izvirnem grehu	196
6.8.1	Joseph Ratzinger oz. Benedikt XVI. o izvirnem grehu	196
6.8.2	Karl Rahner o prvotnem stanju	198
6.8.2.1	Karl Rahner o izvirnem grehu	198
6.8.3	Luis Ladaria o prvotnem stanju	199

6.8.3.1	Luis Ladaria o izvirnem grehu	201
6.8.3.2	Ladaria o grehu v Stari zavezi	202
6.8.3.3	Ladaria o vesoljnosti greha v Novi zavezi	202
6.8.3.4	Ladaria o izvirnem grehu v zgodovini	203
6.8.3.5	Ladaria o izvirnem grehu na tridentinskem koncilu	205
6.8.3.6	Ladaria in sistematičen razmislek o izvirnem grehu	206
6.9	Nauk Cerkve in koncili o izvirnem grehu	207
6.9.1	Strle in pojmovanje izvirnega greha v luči nauka koncilov ..	207
6.9.2	Strle in 2. vatikanski cerkveni zbor o izvirnem grehu	209
6.10	Sklep	210
7.	STRLETOVO GLEDANJE NA MILOST	215
7.1	Strle o središčni vlogi milosti v krščanstvu in pri krščanski zrelosti	215
7.1.1	Strle o »neustvarjeni« in »ustvarjeni« milosti	217
7.1.2	Strle o milosti v odnosu do narave	219
7.1.2.1	Strle o pojmu »nadnaravnega«	221
7.1.3	Strle o milosti, ki predpostavlja in spopolnjuje naravo	222
7.1.3.1	Strle o pomembnosti milosti za zrelo človečnost in krščanskost	225
7.2	Strle o sodelovanju z milostjo	227
7.2.1	Strle o definiciji milosti	228
7.2.2	Strle o cilju milosti	228
7.2.3	Strle o sodelovanju z veseljem	229
7.3	Strle o resnejšem upoštevanju Svetega Duha v Cerkvi	230
7.4	Strle o darovih Svetega Duha	231
7.5	Strle o človeku kot obdarovancu	234
7.6	Strle o Kristusu kot središču in izvoru vseh milosti	235
7.6.1	Strle o vrnjeni oz. obnovljeni bogopodobnosti	240
7.6.1.1	Biblični temelji, nauk cerkvenih očetov in sholastične teologije o vrnjeni podobi	241
7.6.1.2	Strle o Luthru in nauku cerkvenega učiteljstva ...	242
7.6.1.3	Strle o vrnjeni bogopodobnosti v novejši teologiji .	243

7.6.2	Strle o delovanju milosti pri človekovem opravičenju	245
7.6.2.1	Biblični viri	246
7.6.2.2	Semipelagijanska kriza in Cerkev o semipelagijanizmu	247
7.6.2.3	Nauk sholastične teologije o opravičenju	248
7.6.2.4	Nauk tridentinskega koncila o človekovem opravičenju	249
7.6.2.5	Nauk 2. vatikanskega koncila o poklicanosti vseh ljudi k zveličanju	249
7.6.2.6	Strle in razvoj nauka o zveličanju vseh ljudi v Cerkvi	250
7.6.3	Strle o človekovem sodelovanju pri opravičenju	251
7.6.3.1	Biblični nauk o človekovem sodelovanju pri opravičenju	251
7.6.3.2	Nauk cerkvenega učiteljstva o pripravi odraslega na opravičenje	251
7.6.3.3	Janzenijev in Bayev nauk ter nauk cerkvenega učiteljstva	252
7.6.3.4	Strle o zvezi med pripravljalnimi dejanji in opravičenjem	253
7.6.4	Strle o odnosu milosti do človekovega sodelovanja	254
7.6.4.1	Strle o dejanski milosti	254
7.6.4.2	Strle o učinkoviti in zadostni milosti	255
7.6.5	Strle o množitvi življenja v Kristusu	255
7.6.5.1	Biblični nauk	256
7.6.5.2	Razvoj nauka pri cerkvenih očetih in pri sholastikih	256
7.6.5.3	Strle o nauku reformatorjev	257
7.6.5.4	Strle o nauku tridentinskega koncila	257
7.6.5.5	Strle o teološki refleksiji	258
7.6.6	Strle o krhkosti življenja v Kristusu	259
7.6.6.1	Svetopisemski nauk	259
7.6.6.2	Nauk Cerkve	260
7.6.6.3	Strle o teološki refleksiji	261
7.6.7	Strle v dialogu z laičnimi pisci o vsebinah milosti	263
7.6.7.1	Strle o vsebinah milosti v Družini	263

7.6.7.2	Strle o milosti in nebesih v reviji Cerkev v sedanjem svetu.....	264
7.6.7.3	Strle o vsebinah milosti v Oznanilu.....	265
7.7	Teologi in nauk o milosti.....	270
7.7.1	Joseph Ratzinger o milosti.....	270
7.7.2	Karl Rahner o milosti.....	272
7.7.3	Luis Ladaria o milosti.....	273
7.7.3.1	Ladaria o milosti opravičenja.....	276
7.7.3.2	Ladaria o opravičenju pri reformatorjih in po nauku tridentinskega koncila.....	277
7.7.3.3	Ladaria in »pravičnik in grešnik hkrati«.....	279
7.7.3.4	Ladaria o milosti kot Božjem sinovstvu ali otroštvu.....	280
7.7.3.5	Ladaria o milosti kot novem stvarjenju in življenju opravičenega človeka.....	282
7.8	Nauk Cerkve in koncili o milosti.....	284
7.8.1	Strle in umevanje milosti v luči nauka koncilov.....	284
7.8.2	Strle in 2. vatikanski cerkveni zbor o milosti.....	285
7.9	Sklep.....	287
8.	STRLE O MOLITVI.....	293
8.1	Strle o prosilni molitvi, podobi Boga in človeka.....	293
8.1.1	Strletova razlaga prosilne molitve.....	294
8.1.2	Strle o Božji previdnosti in nespremenljivost v luči prosilne molitve.....	295
8.1.3	Strle o učinkih uslišanja v človeku.....	296
8.1.4	Strle o Jezusovi prosilni molitvi.....	297
8.2	Strle o molitvi za časne zadeve in o Božji previdnosti.....	298
8.2.1	Strle in nekatere zmote o prosilni molitvi.....	298
8.2.2	Strle o molitvi za časne zadeve v liturgiji.....	299
8.2.3	Strle o uslišanjih in nespremenljivosti Božjih sklepov.....	299
8.2.4	Strle o uslišanjih in nespremenljivosti naravnih sklepov.....	300
8.2.5	Strle o molitvi za časne zadeve in versko življenje.....	301
8.3	Strle in molitev kot eksistenca.....	303
8.3.1	Strle in definicija »eksistence«.....	303
8.3.2	Strle o molitvi in človekovi eksistenci.....	304

8.3.2.1	Strle o dialoški molitvi.....	304
8.3.2.2	Strle o molitvi kot sprejemanju samega sebe.....	305
8.3.2.3	Strle o molitvi kot metodi in tehniki.....	306
8.3.2.4	Strle o vrstah molitve.....	307
8.3.2.5	Strle o pomembnosti molitve v današnjem času.....	308
8.3.3	Strle v dialogu z laičnimi pisci o molitvi.....	310
8.3.3.1	V Družini.....	310
8.3.3.2	V Božjem okolju.....	312
8.4	Teologi in nauk o molitvi.....	313
8.4.1	Hans Urs von Balthasar o molitvi.....	313
8.4.1.1	Balthasar o enoti kontemplacije in akcije.....	314
8.4.2	Karl Rahner o molitvi.....	315
8.4.2.1	Karl Rahner o prosilni molitvi.....	316
8.4.2.2	Rahnerjev pnevmatološki vidik molitve.....	317
8.4.3	Joseph Ratzinger o molitvi.....	318
8.4.3.1	Ratzinger o Gospodovi molitvi.....	319
8.4.3.2	Ratzinger o Jezusovi velikodušni molitvi.....	321
8.5	Nauk Cerkve o molitvi.....	323
8.5.1	Kongregacija za verski nauk o meditaciji.....	323
8.5.1.1	Kongregacija za verski nauk o vprašanju metode.....	324
8.5.2	Katoliški katekizem Cerkve (KKC) o molitvi.....	325
8.5.2.1	KKC in razodetje o molitvi.....	325
8.5.2.2	KKC o različnih vrstah molitve.....	326
8.6	Sklep.....	327
9.	STRLE O ANTROPOLOGIJI V MARIJINI LUČI.....	333
9.1	Strletovi razlogi za antropologijo »v Marijini luči«.....	333
9.1.1	Strle o Marijinem Božjem materinstvu.....	333
9.1.2	Strle o Marijinem devištvu.....	333
9.1.2.1	Marijino devištvo in pomen za umevanje človeka v njegovi telesno-duhovni biti.....	333
9.1.3	Strle o Marijinem brezmadežnem spočetju.....	344

9.1.3.1	Strle o resničnem smislu Marijinega brezmadežnega spočetja.....	343
9.1.3.2	Strle in pomembnost za umevanje človekove obdarjenosti z milostjo	344
9.1.3.3	Strle o opozarjanju pogubnosti naturalizma.....	346
9.1.4	Strle o Marijinem vnebovzetju	347
9.1.4.1	Strle o pomenu za umevanje človekove najgloblje poklicanosti.....	348
9.1.5	Strle o pomembnosti marijanskega češčenja	351
9.1.5.1	Strle in velike biblične teme.....	351
9.1.5.2	Strle in verske resnice o Mariji.....	352
9.1.5.3	Strle in pomen marijanskega češčenja za krščanstvo	353
9.1.5.4	Strle o Marijini vlogi v krščanstvu.....	354
9.1.6	Strle v dialogu z laičnimi pisci o Mariji	357
9.1.6.1	V Družini	357
9.1.6.2	V Oznanilu	361
9.1.6.3	V Cerkvi v sedanjem svetu	363
9.1.6.4	V Materini šoli.....	365
9.2	Teologi in nauk o Mariji.....	368
9.2.1	Hans Urs von Balthasar o Marijinem deviškem materinstvu	368
9.2.1.1	Balthasar o Marijinem vnebovzetju	370
9.2.1.2	Balthasar o Marijinem češčenju.....	371
9.2.2	Karl Rahner o Mariji	372
9.2.2.1	Karl Rahner o Marijinem brezmadežnem spočetju.....	373
9.2.2.2	Karl Rahner o Marijinem Božjem materinstvu....	374
9.2.2.3	Karl Rahner o Marijinem devištvu	374
9.2.2.4	Karl Rahner o Marijinem vnebovzetju.....	375
9.2.2.5	Karl Rahner o Marijinem češčenju	376
9.2.3	Joseph Ratzinger o Mariji	376
9.2.3.1	Ratzinger o Mariji kot brezmadežni	377
9.2.3.2	Ratzinger o Marijinem vnebovzetju	378
9.2.3.3	Ratzinger o marijanski pobožnosti	379
9.3	Nauk Cerkve in koncili o Mariji.....	380

9.3.1	Strle in Denzinger-Hünnerman ter koncili o Mariji.....	380
9.3.1.1	Strle in Denzinger-Hünnerman in 2. vatikanski koncil o Mariji	383
9.3.2	Strle in okrožnica »Redemptoris Mater«.....	384
9.3.2.1	Strle in metodološke posebnosti okrožnice.....	384
9.3.2.2	Strle in zgodovinsko-dinamična mariologija.....	385
9.3.2.3	Strle in štirje vsebinski poudarki okrožnice	386
9.4	Sklep.....	389
10.	SKLEP: VREDNOST IN POMEN STRLETOVE TEOLOŠKE ANTROPOLOGIJE.....	394
	Povzetek naloge	403
	Abstract	407
	Zusammenfassung.....	412
	Sintesi	416
	Recenzija knjige avtorja Mirana Kelvišarja »Živi človek – Božja podoba ali Vivens homo – imago Dei, Teološka antropologija pri prof. Antonu Strletu.« (prof. dr. sc. Željko Tanjić)	42
	Živi človek – Božja podoba ali Vivens homo – imago Dei, Anton Strle in njegova antropologija (doc. dr. Janez Ferkolj)	42
	Seznam referenc.....	42
	Slikovna priloga	44
	Skupnost MiR Slovenija	45